

Pimeyden vaaliminen kaupungissa

Pimeän taivaan vaaliminen lisää tietoisuutta kaupunkivalaistuksen kokonaisuudesta. Ylivalaisun välttäminen paljastaa pimeyden olevan osa luonnollista ympäristöä.

Missä on pimeä taivas?

Kirkkaus yhdistetään usein positiivisiin tuntemuksiin. Valo edustaa nykyaikaa ja taloudellista vaurautta. Nopea teollinen kehitys on lisännyt valon määrä kaupungeissa huomattavasti. Suuri osa sekä suorasta että heijastuvasta keinovalosta leviää ilmassa leijuvien hiukkasten kautta urbaanissa ympäristössä. Sen seurauksena kaupunkiemme yllä kohoavat ”valokuvut” ovat kasvaneet yli 5 % vuosittain. Ja nyt emme enää näe tähtiä yötaivaalla.¹

Linnunradan tähdet eivät näy yöaikaan valokupujen takia. Kaupunkilaislapset eivät voi enää kokea historiallisesti ja kulttuurisesti tärkeää öistä tähtien katselua. Tutkijoiden täytyy siirtää observatorionsa syrjäisemmille seuduille, kaupunkialueen ulkopuolelle. Kun käytettävissä olevat observatorioiden paikat vähenevät, tähtitieteen tutkimuskenttä kapenee.

Tapoja suojata pimeää taivasta urbaanissa ympäristössä

- Sisällytä tähtitiede koulujen oppimäärään.
- Lisää tietoisuutta keinovalon käyttöön liittyvistä ongelmista julkisissa työpajoissa ja keskustelufoorumeilla. Järjestä asukkaille esim. koko kaupungin ”pimeäkävelyitä”.
- Suojaa pimeyttä observatorioiden lähialueilla säännöillä, jotka mahdollistavat aistihavainnoinnin.
- Kehitä ja ota käyttöön valaistuksen yleissuunnitelma, joka yhdistää kestävänn suunnittelun ja ympäristöstävällisen valaistusteknologian koko kaupungin alueella.

Kuva: Shutterstock

Kuva: Topi Haapanen

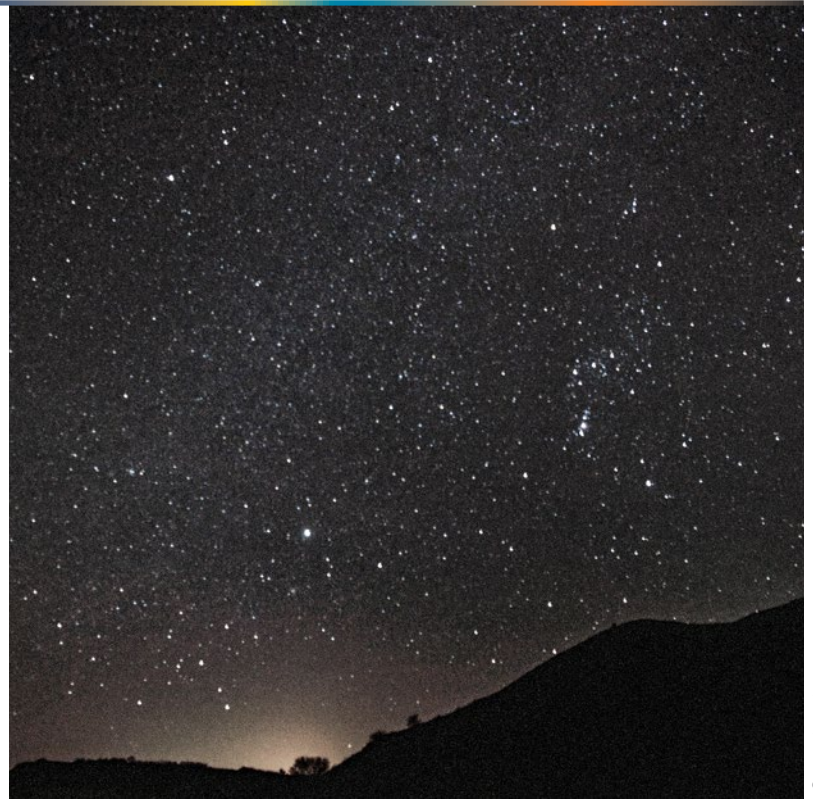
Esimerkki pimeän taivaan vaalimisesta, Porvoo, Suomi.

Pimeiden vyöhykkeiden tunnistaminen voi palauttaa mahdollisuuden nähdä tähtiä yöllä. ”Pimeän taivaan” suojaamiseksi urbaanissa ympäristössä tehtävät toimet voivat johtaa energiatehokkuuden ja kaupungin kestävyuden parantumiseen. Pimeiden vyöhykkeiden tunnistaminen ei vaaranna turvallisuutta tai asukkaiden turvallisuuden tunnetta.

Katso lisätietoja seuraavalta sivulta ➤

Valosaasteen vähentäminen^{2,3,4}

- Vähennä kokonaisvalotehoa kaupungissa.
- Käytä valon suoraan suuntaavia valaisimia (rajattu valo).
- Valitse lämmin valkoinen sävy julkisten paikkojen valaistukseen.
- Anna määräykset mainostaulujen maksimivalotehosta, koosta ja sijoittamisesta.
- Rajoita valoprojektioesityksiä (tai rajaa ne minimijaksolle).
- Luo pimeitä alueita, missä on miellyttävä ja houkutteleva tunnelma ja missä asukkaat voivat sopeutua pimeään ja katsella tähtiä yöllä.
- Käytä valo-ohjauksjärjestelmiä valotason alentamiseksi vähäisen liikenteen aikoina.
- Toteuta ympäristöystävällinen valaistussuunnittelu.

Kragemosen Samsøn saarella Tanskassa on yksi monista alueista, missä valosaasteen määrä on lähellä nollaa.

© Kuva: Finn Leth, Samsø

Ennakkotapauksia ”pimeän taivaan puistoista” ja ”pimeän taivaan yhteisöistä” kaupungeissa

Euroopassa on useita alueita, jotka on virallisesti nimetty ”pimeän taivaan puistoiksi” tai ”pimeän taivaan reservaateiksi”. Pimeän taivaan puisto pyrkii tarjoamaan pimeyttä vähentämällä keinovalon käyttöä luonnollisten elinympäristöjen ja yötaivaan näkymien suojaamiseksi. Tämä tarjoaa asukkaille tärkeitä kulttuurisia, kasvatuksellisia ja maisemallisia arvoja. Pimeän taivaan reservaatti tarjoaa lisäominaisuuksia tieteelle ja keksinnöille. Näissä puistoissa voi

nähdä kuun, kirkkaita tähtiä, joskus kirkkaimmat planeetat tai jopa Linnunradan paljaalla silmällä.

Lisäksi ”pimeän taivaan yhteisöt” käyttävät korkealaatuisia valaisimia yleisön osallistamisen tukemiseksi. Kaikki nämä yhteisöt kokonaisuudessaan voivat tuoda lisää taloudellisia hyötyjä kaupungeille sekä matkailunähtävyyksille.

Esimerkkejä Saksassa: Westhavelland (pimeän taivaan reservaatti), Rhön (pimeän taivaan reservaatti), Fulda (pimeän taivaan yhteisö).⁵

Viitteet:

- 1 Fisher, Luci (2016): Understanding light pollution. Teoksessa: Cities and lighting. The LUCI network magazine. No. 8-2016; ss. 14-19.
- 2 Corten, Isabelle (2016): Participative light planning. Teoksessa: The LUCI network magazine. No. 8-2016; ss. 28-29.
- 3 Held, Martin/ Hölker, Franz: (2013): Ökologie der Zeit und künstliche Beleuchtung in der Nacht. Teoksessa: Held, Martin/Hölker, Franz/Jessel, Beate (Edit.). Schutz der Nacht – Lichtverschmutzung, Biodiversität und Nachtlandschaft. Bundesamt für Naturschutz. Bonn.
- 4 Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg (2018): Mouvement écologique (Leitfaden „Gutes Licht“ im Außenraum für das Großherzogtum Luxemburg. Wirkung nächtlicher, künstlicher Beleuchtung auf Fauna und Flora). Luxembourg. www.emwelt.lu
- 5 <https://www.darksky.org/our-work/conservation/idspp/communities/>
<https://www.darksky.org/our-work/conservation/idspp/communities/fulda-germany/>
<https://www.darksky.org/our-work/conservation/idspp/reserves/rhon/>
<https://www.darksky.org/our-work/conservation/idspp/reserves/westhavelland/>

Katso myös: www.darksky.org